

RESEARCH NOTES

УДК 581.083.32(477.64)

Людмила І. Арабаджи

**ПОПЕРЕДНЯ ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ ФІТОАЛЕРГЕНІВ МІСТА
МЕЛІТОПОЛЯ***Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана
Хмельницького*

Дана стаття присвячена дослідженню фітоалергенів м. Мелітополь. Результати досліджень можуть бути використані лікарями-алергологами для запобігання спалахів алергічних реакцій у жителів міста. У процесі дослідження були отримані дані, що, до складу фітоалергенів Мелітополя входять 38 видів рослин, які за систематичною структурою відносяться до 2-х відділів: Pinophyta - 2 види, Magnoliophyta - 36 видів, 2-х класів, 14 - порядкам, 16 - родинам і 26 - родам.

Ключові слова: алергія, фітоалергени, алергічні реакції.

Людмила И. Арабаджи

**ПРЕДВАРИТЕЛЬНАЯ ИНВЕНТАРИЗАЦИЯ ФИТОАЛЛЕРГЕНОВ
ГОРОДА МЕЛИТОПОЛЯ***Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана
Хмельницького*

Данная статья посвящена изучению фитоаллергенов г. Мелітополь. Результаты исследования могут быть использованы в медицинских учреждениях аллергологами для предотвращения вспышек аллергических реакций у людей. В ходе исследования были получены данные, о том, что, в состав фитоаллергенов Мелітополя входят 38 видов растений, которые по систематической структуре принадлежат к 2 отделам: Pinophyta – 2 вида, Magnoliophyta - 36 видов, 2 - классам, 14 - порядкам, 16 - семействам и 26 родам.

Ключевые слова: аллергия, фитоаллергены, аллергические реакции.

Luidmila I. Arabadzhi

PRELIMINARY INVENTORY OF ALLERGENIC PLANTS IN MELITOPOL*Bogdan Chmelnitskiy Melitopol State Pedagogical University*

This article is devoted to studying of phytoallergens in Melitopol. Results of research can be used in medical institutions by allergologists for prevention of flashes of allergic reactions. We concluded that the composition of phytoallergens in Melitopol includes 38 species of plants from 2 departments, namely: Pinophyta – 2 species and Magnoliophyta - 36 species.

Keywords: allergy, plant allergens, allergic reactions.

Алергія - зміна реактивності організму. Назва була запропонована в 1906 р. австрійським лікарем-педіатром Клемансом Пірке. Цим терміном позначають підвищену чутливість людини по відношенню до генетично чужій для організму речовині - антигену, який при потраплянні в організм викликає не захисну імунологічну реакцію, а реакцію підвищену - алергічну. Такі реакції виникають у відповідь на цілий ряд речовин - харчові, лікарські, хімічні, рослинного походження та інші, які являють собою алергени. З них не всі є антигенами, але прості хімічні речовини стають антигенами при з'єднанні з білками організму, в наслідок чого отримують антигенні властивості (Адо, 1984).

Найчастіше алергенами виступають рослини які отримали назву фітоалергени. Фітоалергени - це рослини які продукують антигени і визивають алергійні хвороби (алергію). В умовах міського середовища панівне положення займають певні види рослини або навіть угруповань, у яких спостерігається масовий розвиток генеративних органів з пилковими зернами - антигенами (Астафьева, Адо, 1986).

РЕЗУЛЬТАТИ ТА ОБГОВОРЕННЯ

Результати досліджень можуть бути використані медичними установами, лікарями-алергологами для запобігання спалахів алергічних реакцій у жителів міста.

До складу фітоалергенів Мелітополя входять 38 видів рослин які за систематичною структурою, відносяться до 2-х відділів: Pinophyta - 2 види, Magnoliophyta - 36 видів), 2-х класів, 14 - порядкам, 16 - родинам і 26 - родам (Добрачаева и др., 1987).

Серед виявлених рослин виділено 16 видів дерев, 4 види злаків і 18 видів бур'янів (табл. 1)

Таблиця 1. Видовий склад алергенних рослин міста Мелітополя

Групи рослин	Українська назва	Латинь
Дерева	Сосна кримська	<i>Pinus pallasiana</i> D.Don.
	Платан західний	<i>Platanus occidentalis</i> L.
	Айлант найвищий	<i>Ailanthus altissima</i> (Mill.) Swingle
	Липа серцелиста	<i>Tilia cordata</i> Mill.
	Береза повисла, звичайна, біла, плакуча	<i>Betula pendula</i> Roth
	Дуб звичайний	<i>Quercus robur</i> L.
	Горіх грецький	<i>Juglans regia</i> L.–

	Ясен звичайний	<i>Fraxinus excelsior</i> L.
	В'яз граблистий	<i>Ulmus minor</i> Mill.
	В'яз гладенький або	<i>Ulmus laevis</i> Pallas
	європейський білий	
	Шовковиця біла	<i>Morus alba</i> L.
	Шовковиця чорна	<i>Morus nigra</i>
	Верба плакуча	<i>Salix babulonica</i> L.
	Тополя біла	<i>Populus alba</i> Lauche
	Тополя чорна	<i>Populus nigra</i> L.
	Тонконіг лучний	<i>Poa pratensis</i> L.
	Грястиця збірна Грястиця	<i>Dactylis glomerata</i> L.
Злаки	збірна	
	Свинорий пальчастий	<i>Cynodon dactylon</i> (L.) Pers.
	Тимофіївка лучна	<i>Phleum pratense</i> L. (P. nodosum L.)
	Амброзія полинолиста	<i>Ambrosia artemisiifolia</i> L.
	Полин австрійський	<i>Artemisia austriaca</i> Jacq.
	Полин звичайний	<i>Artemisia vulgaris</i> L.
	Полин гіркий	<i>Artemisia absinthium</i> L.
	Чорноцир нетреболистий	<i>Cyclachaena xanthiifolia</i> (Nutt.) Fresen.
	Нетреба пенсільванська	<i>Xanthium pensylvanicum</i> Wallr.
	Нетреба звичайна	<i>Xanthium strumarium</i> L.
	Нетреба каліфорнійська	<i>Xanthium californicum</i> Greene
Бур'янові рослини	Лутига татарська	<i>Atriplex tatarica</i> L.
	Лутига дрібноцвіта	<i>Atriplex micrantha</i> C.A. Mey.
	Лутига списовидна	<i>Atriplex prostrata</i> Boucher ex DC.
	Лутига блискуча	<i>Atriplex sagittata</i> Borkh. (A. nitens Schkuhr.)
	Лобода біла	<i>Chenopodium album</i> L.
	Віниччя справжнє	<i>Kochia scoparia</i> (L.)
	Щириця загнута	<i>Amaranthus retroflexus</i> L.
	Щириця лободовидна	<i>Amaranthus blitoides</i> S. Watson
	Щавель кінський	<i>Rumex confertus</i> Willd.
	Щавель кучерявий	<i>Rumex crispus</i> L.

Дерева визначали за Кохно и др. (2002, 2005), Добрачаева и др. (1987), злаки - за Добрачаева и др. (1987), бур'янові рослини - за Добрачаева и др. (1987), Циков, Матюха (2006).

ВИСНОВКИ

Чутливість до алергічних реакцій у виявлених представників викликає пилок. Було виявлено, що максимальний розвиток бур'янів і злаків спостерігається по околицях міста на засмічених ділянках. Небезпечні періоди в умовах міста припадають для дерев: березень - червень, для злаків і бур'янів: травень - вересень. Найбільш небезпечними для Мелітополя виступають види: Тополя біла, Тополя чорна, Платан західний, Айлант найвищий, Амброзія полинолиста, Лутига татарська, Тонконіг лучний, Полин австрійський.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- Адо В. А. Аллергия / В. А. Адо. - М.: Знание, 1984.- С. 6-19.
- Астафьева Н.Г., Адо В.А., Горячкина Л.А. Растения и аллергия. - Саратов, 1986. — 336 с.
- Дендрофлора України. Дикорослі і культивовані дерева і кущі. Покритонасінні. Частина I. Довідник / Кохно М.А., Пархоменко Л.І., Зарубенко А.У. та ін., - К.: Фітосоціоцентр, 2002.
- Дендрофлора України. Дикорослі і культивовані дерева і кущі. Покритонасінні. Частина II. Довідник / Кохно М.А., Пархоменко Л.І., Зарубенко А.У. та ін.; за ред. М.А. Кохна та Н.М. Трофименко. - К.: Фітосоціоцентр, 2005. - 716 с.
- Добрачаева Д.Н. Определитель высших растений Украины / Д.Н. Добрачаева, М.И. Котов, Ю.Н. Прокудин и др. - К.: Наук. думка, 1987. - 548 с.
- Циков В.С., Матюха Л.П. Бур'яни: шкодочинність і система захисту / Дніпропетровськ: Видавництво «ЕНЕМ» 2006. - 86 с.

REFERENCES

- Ado, V. (1984). Allergy. Moscow: Znanie.
- Astaf'eva, N.G., Ado, V., & Goriachkina, L.A. (1986). Plants and Allergy. Saratov.
- Kokhno, M.A., Parkhomenko, L.I., Zarubenko, A.U. (2002). Dendroflora of Ukraine. Agrarian and Cultivated Trees and Bushes. Angiospermous. Catalogue. Part I. Kiev: Fitosociocenter.

Kokhno, M.A., Parkhomenko, L.I., Zarubenko, A.U. (2005). Dendroflora of Ukraine.

Agrarian and Cultivated Trees and Bushes. Angiospermous. Catalogue. Part II.

Kiev: Fitosociocenter.

Dobrachaeva, D.N., Kotov, M.I., Prokudin, Yu.N. (1987). Key to Embryophytes of

Ukraine. Kiev: Naukova Dumka.

Tsykov, V.S., Matyukha, L.P. (2006). Weeds: Damage and Control. Dnepropetrovsk:

ENEM.

Поступила в редакцію 12.05.2013

Как цитировать:

Л. І. Арабаджи (2013). Попередня інвентаризація фітоалергенів міста Мелітополя. *Биологический вестник Мелитопольского государственного педагогического университета имени Богдана Хмельницкого*, 2 (8), 262-266. **crossref**

[http://dx.doi.org/10.7905/bbm-spu.v0i3\(6\).543](http://dx.doi.org/10.7905/bbm-spu.v0i3(6).543)

© Арабаджи, 2013

Users are permitted to copy, use, distribute, transmit, and display the work publicly and to make and distribute derivative works, in any digital medium for any responsible purpose, subject to proper attribution of authorship.

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution 3.0 License](https://creativecommons.org/licenses/by/3.0/).